

PATVIRTINTA

Elektrėnų mokyklos–darželio „Žiogelis“
direktoriaus 2025 m. liepos 31 d. įsakymu
Nr. 1 V-24

PRITARTA

Elektrėnų savivaldybės mero
2025 m. liepos 31 d. potvarkiu Nr. 01V-189

PRITARTA

Elektrėnų mokyklos–darželio „Žiogelis“
2025 m. gegužės 6 d. mokyklos tarybos
posėdžio protokolu Nr. 2

ELEKTRĖNŲ MOKYKLOS–DARŽELIO „ŽIOGELIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

ELEKTRŲNŲ MOKYKLOS-DARŽELIO „ŽIOGELIO“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas – Elektrėnų mokykla-darželis „Žiogelis“ (toliau – Mokykla);

Tipas – mokykla-darželis;

Teisinė forma – savivaldybės biudžetinė įstaiga; grupė – bendrojo ugdymo mokykla;

Adresas – Trakų g. 6, 26119 Elektrėnai;

Tel. Nr. +370 528 36 324;

El. paštas: elektrenai.ziogelis@gmail.com

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos patvirtintomis „Ikimokyklinio ugdymo programos rengimo gairėmis“ (2023) ir jų priedu – „Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu“ (2024);

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si).

Mokykloje vaiko ugdymasis grindžiamas pagarba kiekvienai asmenybei ir prasmingų vertybių puoselėjimu. Mūsų ugdymo(si) filosofija remiasi įsitikinimu, kad kiekvienas vaikas yra unikali asmenybė, turinti teisę augti, kurti ir tobulėti saugioje, palaikančioje aplinkoje.

Pagrindinės vertybės, kurios atsispindi mūsų kasdienėje veikloje:

Vaiko orumas – kiekvieno vaiko unikalumo, autentiškumo ir nelygstamos vertės pripažinimas ir puoselėjimas.

Vaiko gerovė – vaiko saugumo, sveikatos ir harmoningo santykio su savimi bei aplinka užtikrinimas, pripažįstant jo gerovės svarbą kaip prioritetą.

Saviraiškos laisvė – kūrybiškumo, individualių idėjų ir saviraiškos skatinimas, palaikant kiekvieno vaiko talentus ir vidinį potencialą.

Lygiavertis dalyvavimas – galimybių sudarymas visiems vaikams aktyviai įsitraukti į ugdymosi procesą, pašalinant bet kokiais kliūtis ir kuriant draugišką bendrystės atmosferą.

Lygiateisiškumas ir teisingumas – užtikrinamos vienodos kiekvieno vaiko galimybės augti ir tobulėti, nepaisant jo socialinės, kultūrinės padėties, sveikatos ar lyties.

Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – aplinkos kūrimas, kurioje priimami prigimtiniai ir kultūriniai skirtumai, ugdomas empatijos jausmas, pagarba ir atvirumas kitiems.

Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba kiekvienam asmeniui, atsakomybės už save ir kitus ugdymas bei stipraus bendruomeniškumo jausmo puoselėjimas.

Kultūrinis tapatumas – pagarba gimtajai kalbai, tautinėms tradicijoms ir šalies istorijai, padedant vaikams suvokti savo kultūrinę tapatybę bei atvirai priimti kitų kultūrų išskirtinumą.

Kiekvienas vaikas – ypatingas ir unikalus, todėl jo raida ir mokymasis vyksta savitu, tik jam būdingu keliu. Mokykloje kuriame aplinką, kurioje vaikui leidžiama būti savimi – augti, pažinti ir kurti pagal savo prigimtines galias ir poreikius. Mes tikime, kad vaikai geba patys atrasti, pažinti ir mokytis, todėl:

- gerbiame kiekvieno vaiko individualumą ir unikalumą;
- vertiname skirtingus pasiekimus ir tempą;
- sudarome sąlygas vaikams laisvai tyrinėti, išbandyti ir augti.

Vaikai natūraliai domisi juos supančiu pasauliu – jie klausia, kuria, ieško atsakymų, patys imasi iniciatyvos ir kasdien atranda ką nors naujo. Jie drąsiai renkasi veiklas, išbando naujus iššūkius ir džiaugiasi savo pažanga.

Pedagogai, lydėdami vaikus šiame kelyje, jautriai reaguoja į kiekvieno poreikius, pastebi pomėgius, padeda įgyvendinti sumanymus ir siūlo veiklas, kurios įkvepia augti dar labiau. Taikome šiuolaikiškas, pažangias ugdymo praktikas ir metodus, pritaikytus pagal vaikų amžių, patirtis ir gebėjimus, remiamės ir sėkmingomis užsienio šalių metodikomis, pritaikydami jas mūsų kasdienėje veikloje.

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programa remiasi **laisvojo humanistinio ugdymo paradigma**, kurios centre – vaikas kaip unikali, savarankiška, nuolat auganti ir besimokanti asmenybė.

Laisvojo humanistinio ugdymo paradigma pabrėžia, kad:

- kiekvienas vaikas turi prigimtinių poreikį augti, pažinti ir kurti;
- ugdymas turi atliepti vaiko individualius gebėjimus, poreikius ir pomėgius;
- svarbiausia ugdytojų užduotis – sudaryti vaikui saugią, palaikančią, jo orumą gerbiančią aplinką, kurioje jis gali savarankiškai veikti, tyrinėti ir mokytis;
- vaikui suteikiama laisvė rinktis, klysti, ieškoti, atrasti ir kurti jam priimtinu tempu bei būdu.

Tai ugdymas, kuris **neprimeta, o lydi, nevertina pagal standartus, o gerbia individualumą, neskuba, o leidžia ugdyti natūraliai**. Tokiu būdu vaikas patiria vidinę motyvaciją mokytis ir augti, jaučiasi matomas, išgirstas ir vertinamas.

Šią humanistinę kryptį mūsų įstaigoje praturtina ir kitų pažangių ugdymo filosofijų elementai:

M. Montessori metodikos elementai padeda kurti struktūruotą, bet laisvę veikti suteikiančią aplinką, kur vaikas mokosi savarankiškai, per praktiką ir patirtį, atranda sprendimus ir klysta be baimės.

Reggio Emilia filosofijos elementai skatina vaiko kūrybiškumą, saviraišką, bendradarbiavimą ir stiprina vaiko kaip aktyvaus bendruomenės nario vaidmenį.

Svarbi programos dalis – dėmesys šiuolaikiškam ir inovatyviam ugdymui, todėl itin didelis dėmesys skiriamas **STEAM ugdymui** (gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos integracijai).

STEAM ugdymas mūsų įstaigoje grindžiamas **patirtinio ugdymo teorijos elementais** – vaikai mokosi veikdami, tyrinėdami, eksperimentuodami ir sprenddami tikrus, jiems įdomius klausimus. Praktinė veikla, problemų sprendimas, bandymai ir kūrybinės užduotys skatina vaikų smalsumą, kritinį mąstymą, kūrybiškumą ir gebėjimą bendradarbiauti.

Mokykloje siekiama, kad kiekvienas vaikas patirtų džiaugsmą būti savimi, laisvai kurti, drąsiai tyrinėti, savarankiškai priimti sprendimus ir augti visapusiškai – kaip kūrybiška, atsakinga, pasitikinti savimi asmenybė.

Šeimos ir pedagogų bendradarbiavimas

Mokykloje šeimos ir pedagogų bendradarbiavimas grindžiamas aktyvia partneryste, konfidencialumu, tarpusavio pasitikėjimu ir abipuse pagalba. Ugdymo procese siekiama įtraukti tėvus (globėjus), užtikrinant nuoseklų informacijos keitimąsi ir sprendimų priėmimą, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir interesus.

Įstaigoje gerbiamos visų šeimų tradicijos, požiūriai, vertybinės nuostatos bei ugdymo lūkesčiai. Tėvai kviečiami dalyvauti ugdymo proceso planavime, organizavime ir įgyvendinime, taip pat įtraukiami į aplinkos kūrimą ir bendruomenines veiklas.

Toks bendradarbiavimas sudaro prielaidas efektyviai tenkinti vaikų ugdymosi poreikius ir užtikrinti jų gerovę.

Regiono ypatumai: Elektrėnų krašto savitumas

Elektrėnų kraštas – unikalus regionas, išsidėstęs tarp Vilniaus ir Kauno, garsėjantis savo **vandens telkiniais, pramonės istorija ir augančia, bendruomeniška visuomene**. Miestas įkurtas XX a. viduryje kaip elektrinės darbuotojų gyvenvietė, todėl čia susipina pramoninis paveldas ir šiuolaikiškos, žaliai orientuotos iniciatyvos. Šis derinys formuoja atvirą, aktyvią ir socialiai atsakingą vietos bendruomenę.

Elektrėnai išsiskiria:

- **ežeringa gamta** – miestas supamas Elektrėnų marių, mažesnių ežerų, pušynų, parkų, kurie ugdymui suteikia begalę galimybių pažinti gamtą, taikyti patirtinį mokymąsi, organizuoti aktyvias veiklas lauke;
- **tvirtu bendruomeniškumu** – tai nedidelė, artima bendruomenė, kurioje šeimos, ugdymo įstaigos ir savivaldybė bendradarbiauja, siekia vaikų gerovės ir švietimo pažangos;
- **kultūriniu įvairumu** – Elektrėnuose nuo pat įkūrimo gyveno skirtingų tautybių ir kultūrų žmonės, todėl tolerancija, atvirumas ir pagarba įvairovei – čia natūraliai gyva vertybė;

- **aktyvia miestelio infrastruktūra** – čia įrengta daug laisvalaikio, sporto ir kultūros erdvių, kurias lanko ir darželio vaikai, dalyvaudami parodose, edukacijose, renginiuose;
- **ekologiška kryptimi** – miestas ir ugdymo įstaigos vis labiau atsispiria aplinkos tausojimą, darnų vystymąsi, aktyviai dalyvauja ekologiniuose projektuose, skatina vaikus pažinti gamtą per veiklą.

Elektrėnų krašto savitumas suteikia puikias sąlygas vaikų ugdymui: čia galima derinti pažangius ugdymo metodus su autentiška aplinka, skatinti vaikų tyrinėjimą, kurti artimą ryšį su gamta, bendruomene ir kultūriniu kontekstu.

Mokyklos - savitumas.

Mokykla išsiskiria šiuolaikišku, vaikui palankiu požiūriu į ugdymą, kuriame darniai derama tradicinės vertybės ir inovatyvūs sprendimai. Edukacinė aplinka nuolat tobulinama, pasitelkiant šiuolaikines ugdymo(si) priemones: SMART interaktyvias lentas, interaktyvias grindis, bitutes, robotus, kompiuterius, planšetes ir kt. Kuriamos ugdomosios erdvės tiek patalpų viduje, tiek lauko aplinkoje – lauko erdvės tikslingai išnaudojamos patirtinei veiklai, vaikų savarankiškumo, kūrybiškumo, saviraiškos ir tyrinėjimo gebėjimų ugdymui. Veiklos organizuojamos ne tik grupėse, bet ir specializuotose erdvėse: STEAM erdvėje „Mažieji atradėjai“, sensoriniame kabinete, lauko klasėje bei kitose edukacinėse lauko aplinkose.

Vaikų ugdymo(si) sėkmei užtikrinti veikia kvalifikuotų švietimo pagalbos specialistų komanda: psichologas, socialinis pedagogas, logopedas, specialusis pedagogas ir judesio korekcijos specialistas. Individualią pagalbą vaikams, turintiems didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, teikia mokytojo padėjėjas. Komandinis specialistų bendradarbiavimas leidžia veiksmingai atliepti kiekvieno vaiko poreikius ir užtikrinti saugią, palaikančią ugdymo(si) aplinką.

Didelis dėmesys skiriamas vaikų fiziniam aktyvumui, darželio tradicijų puoselėjimui, sveikos gyvensenos ugdymui bei patirtiniam ugdymui, kuris grindžiamas aktyviu vaiko įsitraukimu, tyrinėjimu ir atradimu. Skatinama vaikų saviraiška, iniciatyva, pasitikėjimas savimi. Ugdymo procesas orientuotas į vaiko individualumą – sudaromos sąlygos kiekvienam augti savo tempu, atsižvelgiant į asmeninius gebėjimus, poreikius ir interesus.

Savitumą stiprina glaudus bendradarbiavimas su socialiniais partneriais: Elektrėnų viešąja biblioteka, Elektrėnų pradinė mokykla, Elektrėnų „Ažuolyno“ progimnazija, Kėdainių lopšelių-darželių „Vyturėlis“ ir Alytaus mokykla-darželis „Viltis“, kurie praturtina ugdymosi turinį ir suteikia vaikams galimybių pažinti bendruomenę, ugdytis įvairialypėje socialinėje aplinkoje.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama šiuolaikišku, į vaiką orientuotu požiūriu, kuris remiasi laisvojo humanistinio ugdymo paradigma ir papildomas pažangių ugdymo filosofijų elementais, tokių kaip **Montessori**, **Reggio Emilia**, taip pat integruojant **STEAM** metodus ir patirtinio ugdymo idėjas.

Ugdymo(si) procesas planuojamas ir įgyvendinamas vadovaujantis šiais principais:

Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas

Kiekviena vaiko dienos akimirka – tiek suplanuotos veiklos, tiek kasdienė rutina ar spontaniškos situacijos – ugdo vaiką ir praturtina jo patirtį. Stiprus ir saugus emocinis ryšys su mokytoju yra būtina visapusiškos raidos sąlyga.

Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas

Ugdymo procese atsižvelgiama į individualius vaiko poreikius ir gebėjimus, užtikrinama fizinė, emocinė, socialinė, pažintinė, komunikacinė ir meninė raida.

Vaiko ir mokytojo bendrystės principas

Ugdymas grindžiamas pagarba vaikui, įsiklausymu į jo nuomonę, idėjas ir poreikius. Vaikai kartu su mokytojais kuria ugdymosi procesą, dalyvauja priimant sprendimus ir įgyvendinant iniciatyvas.

Šeimos ir mokyklos partnerystės principas

Siekama nuolatinio ir konstruktyvaus bendradarbiavimo su šeima. Tėvai aktyviai įtraukiami į ugdymo procesą, kartu su pedagogais kuria vaikų gerovei palankią aplinką ir užtikrina ugdymo tęstinumą.

Tęstinumo principas

Užtikrinamas sklandus vaiko perėjimas tarp ugdymo(si) etapų: nuo šeimos prie ugdymo įstaigos, nuo ankstyvojo prie ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo, pasirengimo mokyklai ir mokymosi pirmoje klasėje.

Sveikatingumo principas

Aktyviai ugdomas vaikų fizinis raštingumas, savisauga ir sveikos gyvensenos įgūdžiai, atsižvelgiant į individualius vaikų poreikius ir sveikatos ypatumus.

Įtraukties ir diferenciacijos principas

Ugdymo turinys pritaikomas kiekvieno vaiko individualiems gebėjimams ir poreikiams, užtikrinant galimybes visiems vaikams dalyvauti ir patirti sėkmę.

Integralumo principas

Siekama visapusiškos vaiko raidos, glaudžiai integruojant skirtingas ugdymo sritis ir kuriant vientisą, prasmingą ugdymosi turinį.

Kontekstualumo principas

Vaikų ugdymas vyksta jiems artimoje socialinėje, kultūrinėje ir gamtinėje aplinkoje, kuri suteikia prasmingų, aktualių patirčių ir įtraukia į aktyvią veiklą.

Sociokultūrinio kryptingumo principas

Vaikų ugdymas grindžiamas tautinėmis, pilietinėmis ir bendruomeninėmis vertybėmis, padedančiomis pažinti savo kultūrą ir atvirai priimti kitų kultūrų įvairovę.

Žaismės principas

Žaismingumas ir žaidimas – svarbiausi vaiko veiklos elementai, skatinantys tyrinėjimą, kūrybą ir savarankiškumą.

Lėtojo ir gilaus ugdymo(si) principas

Vaikams suteikiama pakankamai laiko įsitraukti į veiklas, tyrinėti, kurti, reflektuoti ir patirti atradimų džiaugsmą.

Reflektyvaus ugdymo(si) principas

Vaikai kartu su mokytojais aptaria savo veiklas, emocijas, patirtis ir rezultatus, planuoja tolimesnes veiklas, o pedagogai reflektuoja savo darbo kokybę ir poveikį vaiko ugdymuisi.

Atsinaujinimo principas

Įstaigoje skatinamas atvirumas naujovėms, jų kritiškas vertinimas ir tikslingas taikymas, siekiant nuolat gerinti ugdymo(si) kokybę vaikų ir pedagogų labui.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

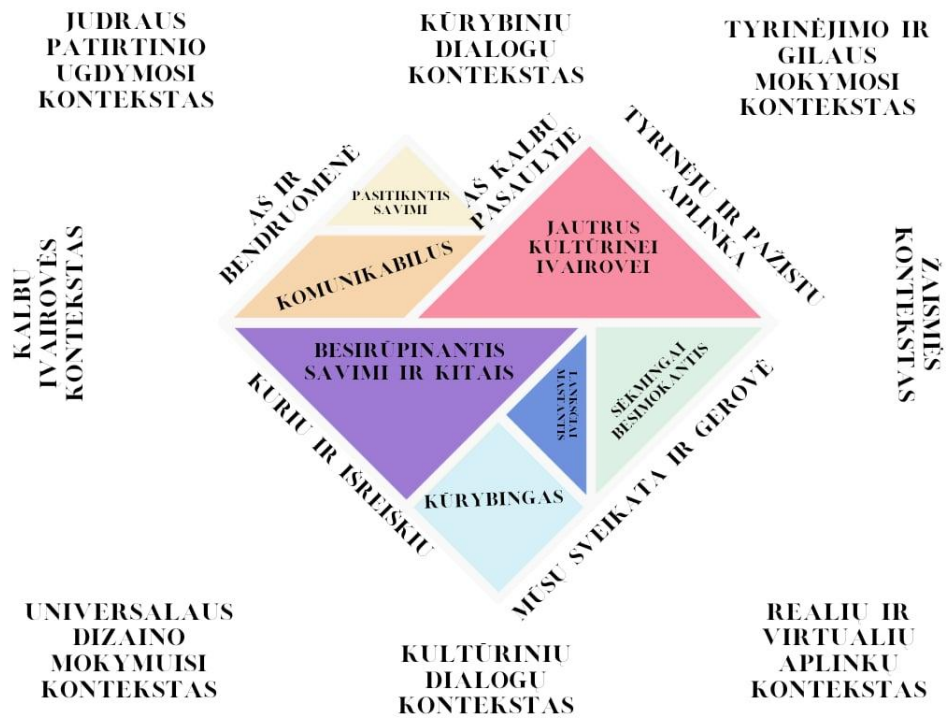
Uždaviniai: vadovaujantis kiekvieno vaiko individualiais poreikiais ir unikalumu, kuriant saugią, ugdomą skatinančią aplinką bei remiantis dialogu grįsta sąveika, siekiama užtikrinti tikslingą ugdymą ir sudaryti sąlygas spontaniškam vaiko ugdymuisi, kad vaikas gebėtų:

1. Pasitikėti savimi, priimdamas sprendimus, veikdamas savarankiškai ir nebijodamas iššūkių.
2. Rūpintis savimi ir kitais, suprasdamas savo ir kitų poreikius.
3. Bendrauti ir bendradarbiauti, reikšdamas savo mintis ir išklausydamas kitus, veikti komandoje.
4. Kūrybiškai ir lanksčiai mąstyti, keldamas klausimus, eksperimentuodamas, ieškodamas savitų sprendimo būdų.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Mokykloje ugdymo pagrindas – žaidimas ir patirtinė veikla, atliepanti kiekvieno vaiko individualius gebėjimus, poreikius bei pomėgius. Žaidimas gali būti spontaniškas ar struktūruotas, individualus, poroje ar grupėje, inicijuotas vaikų ar suaugusiųjų. Vaikai ugdomi per sąmoningai

kuriama, jų poreikiams pritaikytą aplinką. Aplinka nuolat atnaujinama pagal vaikų sumanymus. Ugdymas grindžiamas gyvu bendravimu, stebėjimu ir reagavimu į vaikų poreikius. Pedagogas veikia drauge su vaikais kaip partneris, rodo pavyzdį, skatina savarankiškumą, kūrybą, drąsina eksperimentuoti. Vaikai mokosi vieni iš kitų, stebint ir mėgdžiodami. Ugdymas yra lankstus – numatytos veiklos keičiamos reaguojant į vaikų idėjas, klausimus ar iniciatyvas. Spontaniškos situacijos laikomos vertinga ugdymosi dalimi, todėl pedagogai jas palaiko, plečia, skatina bendrus projektus su vaikais ir tėvais. Ugdymo(si) priemonės parenkamos taip, kad skatintų bendravimą, kūrybiškumą, fizinį aktyvumą, stiprintų vaiko pasitikėjimą savimi ir sietųsi su jo kasdieniu gyvenimu.

1 pav. Elektrėnų mokyklos-darželio „Žiogelio“ ugdymo(si) konceptualus modelis sukurtas programos rengėjų atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą ir ikimokyklinio ugdymo gairių nuostatas.

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <u>Esminis gebėjimas</u> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradedą tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojami tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda daiktus į vietą. Pradedą laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėje. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Ragauju sveiką maistą. Valgau vaisius ir daržoves, bandau atspėti jų skonį – saldu ar rūgštu. Mokausi jų pavadinimus. ★Žaidžiu virtuvėje. Gaminu „maistą“ – verdu sriubą, kepu „pyragus“. Esu mažasis šefas. ★Mokausi švaros. Plaunu rankas, valausi dantis, šukuojusi. Suprantu, kodėl svarbu būti švariam. ★Tvarkausi po žaidimų. Sudedu žaislus į vietą, rūšioju juos. Mokausi palaikyti tvarką.
Fizinis aktyvumas <u>Vertybinė nuostata</u> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <u>Esminis gebėjimas</u> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tiksliai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25– 30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamos lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Einu ir lavinu pusiausvyrą. Vaikštau siauru takeliu, lipu per kliūtis, kopiu į kalniuką – stengiuosi nenukristi. ★Bėgu ir sustoju. Einu greitai, tada pradedu bėgti, o paskui vėl sustoju. Mokausi keisti judėjimo greitį. ★Judinu ranką vis tiksliau. Pradedu lankstyti riešą, piešiu, mojuoju, suimu smulkius daiktus vis geriau. ★Tvarkau ir konstruoju. Dėlioju kaladėles vieną ant kitos, suku ir atsuku dangtelius, atidarau ir uždarau dėžutes. Valgau su šaukštu ir šakute.
Savivoka ir savigarba <u>Vertybinė nuostata</u> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u>Esminis gebėjimas</u> Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir	Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis. Pasako kiek jam metų, savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas	★Klausau savo kūno. Jaučiu, kada esu linksmas ir energingas, o kada pavargęs ar mieguistas. Mokausi suprasti savo jausmus. ★Žiūriu į dienotvarkę. Paveikslėliai rodo, kas jau įvyko ir kas dar laukia. Žinau, kada bus žaidimai, valgymas ar poilsis.

žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei.	domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Suprantu savo ritmą. Po bėgiojimo jaučiuosi aktyvus, o po pasakos – ramus. Mokausi atpažinti, kaip keičiasi mano savijauta.
Savireguliacija ir kontrolė <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminis gebėjimas</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Valgau pats! Mokausi laikyti šaukštą ir šakutę, stengiuosi neapsipilti. ★Pasirenku įrankius. Šaukštu valgau sriubą, o šakute – daržoves. Suprantu, kuris įrankis kam tinka.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <u>Vertybinių nuostatų</u> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <u>Esminis gebėjimas</u> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų ir sveiką maistą, iš kur jis atsiranda, ir ką reikia valgyti, kad augtų sveikas. Stengiasi rinktis sveikus maisto produktus. Savarankiškai serviuoja stalą, valgo tvarkingai ir susitvarko pavalgęs. Taisyklingai plauna rankas, apsirengia ir nusirengia pagal oro sąlygas, rūpinasi savo daiktais. Laikosi saugaus elgesio taisyklių gatvėje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. Atpažįsta tinkamus ir netinkamus prisilietimus. Žino, kur kreiptis pagalbos, ir mokosi saugoti save bei kitus. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Sužinau apie sveiką maistą. Klausausi, kas naudinga mano sveikatai, ir mokausi rinktis geriausią maistą. Diskutuojau su draugais. Kalbamės, kas sveika, kas ne, dalinamės savo nuomone. ★Žaidžiu vaidmenų žaidimus. Galiu tapti virėju, pardavėju ar gydytoju – smagu kurti istorijas. Tyrinėju vaisius ir daržoves. Sveriu, uostau, pjaustau, stebiu spalvas ir formas. ★Mokausi higienos. Plaunu rankas, valausi dantis, stebiu, kaip tai daro suaugusieji. Suprantu, kodėl svarbu būti švariam. Žinau, kad švara padeda jaustis gerai ir nesirgti. ★Tvarkau aplinką. Kuriu tvarkingą, gražią erdvę – galvoju, kur ką padėti, kad

		būtų patogu. Pastebiu netvarką. Randu ne vietoje padėtus daiktus ar šiukšles ir jas sutvarkau. ★Mokausi saugiai bendrauti. Suprantu, kada reikia kreiptis pagalbos, jei pasiklydau ar nutiko nelaimė. Gerbiu asmeninę erdvę. Suprantu, kokie prisilietimai tinkami, mokausi saugoti savo ir kitų erdvę. ★Mokausi saugiai elgtis. Žinau, kaip elgtis gatvėje, miške, prie vandens, atpažįstu pavojingus daiktus ir situacijas.
Fizinis aktyvumas <u>Vertybinė nuostata</u> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <u>Esminis gebėjimas</u> Tiksliai ir koordinuotai eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Eina, bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu, ištvėmingas Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius išlaikant pusiausvyrą. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Judu su įvairiais daiktais. Spontaniškai judu su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis – kamuoliais, lazdomis, lėlėmis. Išbandau įvairius judėjimo būdus. Stebiu mokytojo parodytusėjimo ir bėgimo būdus ir bandau juos pakartoti. ★Kuriu ir vaidinu. Inicijuojau žaidimus, fantazuojau, randu neįprastas pozas, judesiais perteikiu pasakų herojus, gyvūnus ar kitus dalykus. ★Eksperimentuoju su savo kūno judesiais. Nevaržomai judu, išbandau, kaip mano kūnas gali judėti skirtingais būdais. ★Saugiai keičiu kūno padėtis. Bandau judėti ribotame plote, saugoti save ir kitus, keičiant kūno padėtis. ★. Žaidžiant komandinius žaidimus, sužinau, kaip laikytis taisyklių ir kaip priimti laimėjimus ir pralaimėjimus. ★Lavinu rankos judesius. Lavinu rankos tikslumą ir koordinaciją dėliojant, konstruojant, piešiant ar veriant.

Savivoka ir savigarba <u>Vertybinė nuostata</u> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u>Esminis gebėjimas</u> Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę	Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, domisi ir dažniausiai laikosi vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių. <u>„Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“</u> – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Planuoju savo dieną. Su pagalba dėliuju paveikslėlius, kad atspindėtų, kas bus šiandien, kas pakeis mūsų įprastą dienos eigą. ★Reflektuojame vakare. Vakare galvoju, ar pavyko įgyvendinti, ką suplanavome, ir aptariame, kodėl diena pasikeitė. ★Kuriu ritualus. Su pagalba sukuriu įvairius kasdienius ritualus, kurie padeda susikaupti ir prisiminti svarbius dalykus. ★Suprantu, kada reikia poilsio. Atpažįstu, kai mano kūnui reikia poilsio po aktyvaus judėjimo, ir atvirkščiai, kai reikia judėti, jei ilgai sėdžiu. ★Atlieku atsipalaidavimo pratimus. Sužinau, kaip kvėpavimo pratimai padeda nuraminti kūną, emocijas ir mintis. ★Tyrinėju kūno aktyvumo būdus. Išbandau įvairius būdus, kaip reguliuoti savo aktyvumą, kad jausčiausi gerai ir energingai.
Savireguliacija ir kontrolė <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminis gebėjimas</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Žino ir geba taikyti įvairius nusiramino, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Žaisdamas geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę, slopinti impulsyvius veiksmus, siekiant tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas. Nesunkiai laikosi ir supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus. <u>„Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“</u> – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Mokausi elgesio prie stalo. Sužinau, kaip reikia elgtis valgant: nekalbėti pilna burna, naudoti įrankius, laikytis mandagumo. ★Padengiu stalą. Gebu padengti kasdienį ir šventinį stalą, siekiu, kad viskas atrodytų estetiškai ir tvarkingai ★Kuriu siužetus. Žaidžiu vaidmenų žaidimus, kuriu pasakojimus ir vaidinu įvairius vaidmenis. ★Klausausi pasakojimų. Iš klausau pasakojimų apie tai, kodėl svarbu branginti ir tausoti maistą, ★Tyrinėju maisto gamybą. Sužinau ir įvertinu, kiek

		darbo reikia įdėti, kad maisto produktai atsidurtų ant mūsų stalo – nuo jų auginimo iki paruošimo.
--	--	--

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogas atlieka itin svarbų vaidmenį ugdant vaikų sveikatą ir gerovę, veikdamas kaip įkvėpiantis pavyzdys. Jis aktyviai tyrinėja judesius, renkasi sveiką mitybą ir rūpinasi aplinka, taip skatindamas vaikus sekti jo pavyzdžiu. Sukurdamas lanksčią ir visiems prieinamą ugdymosi aplinką, pedagogas užtikrina, kad kiekvienas vaikas, nepaisant amžiaus, socialinių, kultūrinių ar sveikatos skirtumų, turėtų galimybę žaisti, patirti ir mokytis.

Ugdymo procese pedagogas taiko individualizacijos ir diferencijavimo principus, pritaikydamas veiklas pagal vaikų poreikius ir gebėjimus. Tai leidžia vaikams mokytis savitu tempu ir semtis patirties vieniems iš kitų. Patirtinis mokymasis yra viena iš pagrindinių strategijų, kurios metu vaikai išitraukia iš praktinės užduoties, eksperimentus bei žaidimus, lavinančius jų smalsumą ir kūrybiškumą. Žaismingi metodai, interaktyvios veiklos ir tyrinėjimas padeda vaikams įsisavinti sveikos gyvensenos, asmens higienos ir saugaus elgesio įgūdžius.

Ugdymo(si) procesas apima įvairias mokymosi aplinkas ir kontekstus: universalaus dizaino mokymąsi, žaismingą ir aktyvų patyriminį ugdymą, kultūrinius dialogus, kalbų įvairovę, tyrinėjimą bei giluminį mokymąsi. Be to, realių ir virtualių aplinkų derinimas kartu su kūrybiniais dialogais prisideda prie prasmingo, įtraukiančio ugdymo, kuris skatina vaikų fizinį aktyvumą, sveikatingumą, kūrybiškumą bei socialinį ir emocinį vystymąsi.

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“ Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Savivoka ir savigarba <u>Vertybinių nuostatų</u> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u>Esminis gebėjimas</u> Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei.	Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9d	★Jaučiu savo kūno ribas. Suaugusieji man padeda jausti savo kūną per žaidimus, rengimą, kalbėjimą ir kitas veiklas. ★Tyrinėju savo kūną per judėjimą. Per įvairius judesius ir veiklas išbandau, ką gali mano kūno dalys – rankos, kojos, galva. ★Stebiu save veidrodyje. Žiūriu į savo atvaizdą veidrodyje arba vandens paviršiuje, žaidžiu su šešėliais ir atrandu, kaip atrodo. ★Suprantu save kaip unikalų asmenį. Žaidžiu, pasakaju, piešiu save ir savo stiprybes, džiaugiuosi tuo, kas esu.

	e9e7e0fd363afc	★Jaučiu savo augimą. Pastebiu, kaip augu per tai, kad jau galiu pats užsisegti batus arba pamatuoti savo ūgį. ★Jaučiu savo šeimą ir grupę kaip bendruomenę. Suprantu, kad mano šeima ir vaikų grupė yra svarbi bendruomenė, nes jaučiu ryšį su jais.
Emocijų suvokimas ir raiška <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <u>Esminis gebėjimas</u> Atpažįsta, atliepia, savo ir kitų emocijas ar jausmus, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus	Pradedu atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradedu vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguojau. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Išreiškiu savo poreikius. Naudoju veido mimiką, garsus, gestus, pirmuosius žodžius arba galvos linktelėjimą (kai sutinku) ir galvos papurtymą (kai nesutinku). ★Išreiškiu emocijas. Emocijas rodau veido mimika, gestais, balsu ir kūno kalba. ★Reaguojau į suaugusiųjų reakcijas. Jaučiu, kai suaugusieji supranta mano emocijas ir susitapatina su jomis, tai man padeda jaustis suprastam. ★Mokausi atpažinti ir įvardyti emocijas. Bandau suprasti, kas yra liūdesys, džiaugsmas, pyktis ir kitos emocijos, ir pradėdau jas įvardyti. ★Žymiu savo nuotaiką. Naudoju emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas ar „emocijų termometrus“, kad parodyčiau, kaip jaučiuosi. ★Atpažįstu kito emocijas. Žiūriu į kitų žmonių veidus ir klausausi jų balso, kad suprasčiau, ką jie jaučia.
Savireguliacija ir kontrolė <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminis gebėjimas</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų,	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo	★Reguliuoju emocijas. Suprantu, kaip išreikšti savo emocijas, kreiptis pagalbos, pasiguosti, pasileisti apkabinti arba pasitraukti iš įtemptos situacijos, kad nusiramčiau. ★Bendrauju su kitais. Bendraudamas su kitais,

bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	savo emocijų raišką ir elgesį. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	pasitelkiu būdus, kuriuos išmokau iš suaugusiųjų, ir atsižvelgiu į kitų prašymus. ★Jaučiu laiko tėkmę. Nuosekliai dalyvaudamas veiklose pradedu supranti, kaip laikas bėga (rytas, diena, vakaras).
Santykiai su suaugusiaisiais ir vaikais <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. <u>Esminis gebėjimas</u> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, aiškinasi, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam išitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradeda suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojama bendrai. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Veikiu su kitais. Gebu būti šalia kitų, žaisti ir veikti grupelėje, dalintis ir bendradarbiauti su draugais. ★Stengiuosi suprasti kitus. Bandau suprasti, ką jaučia kiti, ir stengiuosi atliepti jų jausmus ar norus, pavyzdžiui, kai draugas liūdnas, bandau jį. ★Tyrinėju savo ir kitų ribas. Kasdienėje veikloje atpažįstu savo drabužius ir žaislus ir suprantu, kaip dalintis su kitais.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Savivoka ir savigarba <u>Vertybinių nuostatų</u> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u>Esminis gebėjimas</u> Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, domisi ir dažniausiai laikosi vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Tyrinėju kūno sistemas. Eksperimentuodamas kuriu modelius ir tyrinėju judėjimo, atramos, virškinimo, kvėpavimo ir kraujotakos sistemas, kad suprasčiau, kaip veikia mano kūnas. Pasakoju ką žinau apie kūną. Stengiuosi paaiškinti, kuo ypatingas mano kūnas, ką jis gali daryti ir ką negali, kas man patinka ir kas ne. ★Pastebiu savo pokyčius. Stebiu, kaip augu, kokių naujų įgūdžių įgijau ir kaip stiprėja mano pasitikėjimas savimi ir savo gebėjimais. ★Tobulinu atkaklumą.

		Mokausi nepasiduoti, net jei padarau klaidų, jas taisau ir einu toliau, stiprindamas savo atkaklumą. ★Sužinau apie pasaulio įvairovę. Pažįstu įvairių šalių žmonių išvaizdą, aprangą, kalbas, maistą, tradicijas ir šventes per medijas. Tyrinėju savo bendruomenę. Sužinau, kuo panašios ir kuo skiriasi mano šeima nuo kitų šeimų ir atrandu, kas sieja mūsų bendruomenės narius. ★Domiuosi savo kultūra. Plėtoju žinias apie gimtąją kalbą, etninę kultūrą, dalyvauju etnokultūriniuose renginiuose ir edukacinėse programose. Sužinau apie svarbiausius šalies simbolius, tyrinėju šalies žemėlapi ir konstruoju mėgstamų vietų modelius. ★Augu kaip pilietis. Sužinau, kokias vertybes, teises ir pareigas turiu kaip pilietis ir dalyvauju veiklose, kurios padeda gerbti mano valstybės vertybes. Prisidedu prie aplinkos saugojimo.
Emocijų suvokimas ir raiška <u>Vertybinių nuostatų</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <u>Esminis gebėjimas</u> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus	Atpažįsta ir apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Atpažįsta ir gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradedą kalbėtis apie jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Žaidžiu žaidimus, kurie moko atpažinti emocijas. Žaidimuose tyrinėju ir įvardiju, ką jaučiu, ką mėgstu, kas man įdomu. ★Parodau savo poreikius. Skirtingais būdais (emocijomis, pasirinkimais, piešiniais, žodžiais) išreiškiu savo pomėgius, interesus ir norus. ★Atpažįstu ir įvardiju emocijas. Žaidimų metu ir įvairiose veiklose aiškinuosi, diskutuoju apie savo ir kitų emocijas, apie tai, kas jas sukėlė ir kokios buvo priežastys.
Savireguliacija ir kontrolė <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį,	Žino ir geba taikyti įvairius nusiraminimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems.	★Pradedu valdyti emocijas. Bandau valdyti savo emocijų raišką ir intensyvumą.

emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminis gebėjimas</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsijaudinęs geba nusiraminti.	Žaisdamas geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę, slopinti impulsyvius veiksmus, siekiant tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas. Nesunkiai laikosi ir supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus. <u>„Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc</u>	Skirtingais būdais stengiuosi nusiraminti, valdyti impulsus ir taikiai išreikšti savo emocijas. ★Išbandau save kintančiose situacijose. Su pagalba mokausi valdyti neigiamas emocijas pokyčių metu, ieškoti gerosios pokyčių pusės, susitarti ir prisiderinti, kad jausčiausi gerai. ★Ugdau(si) savireguliacijos įgūdžius. Žaidžiu žaidimus, kurie padeda lavinti savireguliaciją. ★Planuoju savo dieną. Kalbėdamas apie tai, ką veikiu per dieną ar savaitę, dėlioju paveikslėlius ir pavadinu paros dalis (rytas, diena, vakaras, naktis), pasakoju, ką dariau vakar, ką veikiu šiandien ir ką veiksiu rytoj.
Santykiai su suaugusiaisiais ir vaikais <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. <u>Esminis gebėjimas</u> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiaisiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei kitų nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradeda tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei. <u>„Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc</u>	★Žaidžiu su draugais, siūlau įvairias žaidimo idėjas ir mes kartu nusprendžiame, kaip žaisti, kokias taisykles sugalvoti ir kokią istoriją pasakoti. ★Bandau bendrauti su draugais ir galvoju, kas yra tikras draugas. Mokausi suprasti, kas yra geras, o kas blogas draugas. ★Piešiu, matuoju, lyginu ir žaidžiu su kitais vaikais. Galvoju, kuo mes panašūs ir kuo skirtingi – ir tarp vaikų, ir suaugusiųjų. ★Kalbu su mokytoju ir stebiu, kaip jis elgiasi. Bandau suprasti, kaip reikia gerbti ir suprasti kitų kalbų vaikus ir tuos, kurie elgiasi kitaip. ★Žaisdamas su draugais, klausausi kitų nuomonių ir bandau suprasti, kaip visi galime susitarti ir priimti skirtingas idėjas. ★Kai kyla nesutarimų, klausausi visų ir bandau suprasti, ką kiekvienas galvoja. Kartu ieškome būdų

		konfliktams spręsti. ★Kartu su draugais priimame sprendimus, diskutuojame ir siūlome idėjas, kaip galėtume pakeisti mūsų aplinką. ★Kai žaidžiame ir stengiamės pasiekti bendrą tikslą, kartais vienas iš mūsų tampa lyderiu, bet visi kartu galvojame, kaip rasti geriausią sprendimą. ★Tyrinėju, kaip keičiasi laikas. Stebiu, kaip diena pereina į naktį, ir galvoju apie metų laikus. ★Sužinau apie svarbius įvykius, žmones ir vietas, kurios yra svarbios mūsų šaliai. ★Diskutuoju su draugais ir bandau sužinoti, kas gali papasakoti apie praeitį, dabartį ir ateitį.
--	--	---

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogas, ugdydamas vaikų savivoką, savigarbą, emocinį suvokimą ir raišką, savireguliaciją bei socialinį ir kultūrinį supratimą srityje „Aš ir bendruomenė“, turėtų kurti tvirtus ir jautrius emocinius ryšius su vaikais. Jis tampa elgesio modeliu ir pateikia prasmingą ugdymo turinį bei veiklas, kurios padeda vaikams pažinti save ir suvokti savo vietą tarp kitų.

Siekiant individualizuoto ugdymo, pedagogas turėtų suteikti vaikams galimybę rinktis įvairius veiklos būdus ir priemones, atsižvelgiant į jų poreikius bei gebėjimus. Patirtinis mokymasis per žaidimus, eksperimentus ir praktines užduotis skatina vaikų gebėjimą valdyti savo elgesį, kurti draugiškus santykius ir geriau suprasti bendruomenę. Pedagogas aktyviai puoselėja dialogą, bendradarbiavimą ir dalijimąsi patirtimi, užtikrindamas emocinį saugumą ir jautriai reaguodamas į vaikų poreikius.

Svarbi pedagogo funkcija – palaikyti kūrybišką bendravimą ir skatinti kasdienę žaismę, džiaugsmą bei smalsumą. Ugdymo procese derinami judrus patirtinis mokymasis, kultūriniai dialogai, kalbų įvairovė ir realių bei virtualių aplinkų sąveika, kad būtų sukurta dinamiška ir įtraukianti mokymosi aplinka. Pedagogas sudaro sąlygas vaikams savarankiškai įgyvendinti savo idėjas, inicijuoti bendras veiklas, empatiškai reaguoti į kitų poreikius ir kurti prasmingus tarpusavio ryšius, leidžiančius jiems mokytis vieniems iš kitų ir atrasti savo vietą bendruomenėje.

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“ Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kalbų supratimas <u>Vertybinių nuostatų</u>	Trumpam susikaupia klausydamas, supranta ir reaguoja	★Klausausi, ką suaugusieji sako, ir atkreipiu dėmesį į jų žodžius.

Domisi žodiniais ir nežodniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklaudyti ir suprasti kitą. <u>Esminis gebėjimas</u> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklaudyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakodamas keletą žodžių. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	Stengiuosi išmokti naujų žodžių ir juos naudoti, kad galėčiau geriau kalbėti. ★Žaisdamas garsų žaidimus suaugusiojo iniciatyva, gebu atskirti skirtingus garsus, susikaupti, išgirsti ir juos suprasti. ★Klausausi, kaip suaugusieji skaito pasakas ar istorijas, ir bandau suprasti, kas vyksta istorijoje ir kokia jų eiga. Stengiuosi įsiminti, kas įvyko pirmiausia ir kas po to. ★Naudodamas ženklus ir gestus, bandau išreikšti savo mintis ir parodyti, kaip galvoju, kai dalyvauju mokytojo inicijuojamose veiklose.
Kalbinė raiška <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <u>Esminis gebėjimas</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį, pasakoja ir kuria paprastas istorijas.	2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, atsako į paprastus klausimus, vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes. Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos. Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	★Mėgdžioju suaugusiųjų kalbą, kartoju skiemenis ar žodžius, kartais veiksmiais, mimika ar pantomima dalyvauju paprastuose žodiniuose žaidimuose. ★Kai jaučiu, kad suaugusieji klausosi, kalbu apie savo jausmus, norus ar mintis. Jie kalba ramiai, lėtai ir kantriai, o aš atsakau žodžiais ar veiksmiais, kad parodyčiau, ką jaučiu. ★Su pagalba kartoju trumpus kūrinius, dalyvauju pokalbiuose ir stengiuosi pasakyti kelis žodžius, kad papasakočiau apie save, ką jaučiu, ką manau ar ką noriu. Kalbu apie tai, ką matau, girdžiu, ir dažnai vartoju mandagumo frazes, bandydamas taisyklingai sudaryti sakinius. ★Kai kalbu apie dienos įvykius ar kasdienes veiklas, stengiuosi išreikšti savo norus ir mintis, nes tai man padeda geriau suprasti, ką galvoju. ★Domiuosi, kaip žmonės kalba ir kokie būdai yra skirtingi, kaip galima išreikšti savo mintis įvairiais žodžiais.

Skaitmeninis sumanumas <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminis gebėjimas</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	★Stengiuosi sutelkti dėmesį ir klausytis, kai žaidžiu garsų žaidimus, kuriuos suaugusieji inicijuoja. Klausausi įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių ir dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis. Tai man padeda geriau išgirsti ir suprasti, kas vyksta aplinkui. ★Domiuosi, kaip galima rašyti ir palikti ženklus popieriuje, ekrane ar kitose priemonėse. Vartau knygeles, paveikslėlius, liečiu juos ir tai padeda geriau pajusti, kas yra pavaizduota.
Meninė raiška <u>Vertybinių nuostatų</u> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <u>Esminis gebėjimas</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis.	Žaisdamas tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakuojus“. Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	★Dalyvauju vaidmenų žaidimuose ir žaidžiu su žaislais, kurie padeda geriau suprasti žodines kalbas. Žaidžiu įvairiuose žaismės situacijose, kuriose išmokstu naujų žodžių ir frazių. ★Plėtoju rašytinės raiškos gebėjimus, mėgdžioju suaugusiuosius ir bandau eksperimentuoti su rašymu. Tai leidžia man geriau išreikšti save žodžiais. ★Atrandu aplinkoje esančias raides, žodžius ir simbolius. Stebiu, kaip kiti rašo, ir domiuosi, kaip galima palikti ženklus popieriuje, ekrane ar kitose priemonėse. Tai man padeda geriau suprasti, kaip veikia rašymas ir kaip galima naudoti įvairias priemones informacijai pateikti.
Aplinkos pažinimas <u>Vertybinių nuostatų</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminis gebėjimas</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius.	Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų,	★Bandau išklausti kitus ir kalbėti paeiliui. Dalyvauju pokalbiuose, kai mokytojas sukuria įvairias klausymosi situacijas, kurios padeda geriau suprasti, kada reikia kalbėti, o kada – klausytis. ★Kasdienėse veiklose, kai mokytojas skatina, stengiuosi išreikšti savo emocijas ir pasakyti, ko man reikia. Tai padeda man

	pradeda vartoti tiksliai jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	geriau suprasti save ir pasakyti kitiems, kas man svarbu. ★Žinau savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus ir prašymus. Taip pat žinau artimiausios aplinkos daiktų pavadinimus, tai man padeda susikalbėti ir orientuotis aplinkoje.
--	--	--

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kalbų supratimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi žodiniiais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. <u>Esminis gebėjimas</u> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų, supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinius, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles. Domisi įvairiais rašytiniais teksta, supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	★Aktyviai įsitraukiu į bendravimo veiklas ir stengiuosi geriau suprasti kalbą. „Atrandu“ žodžių prasmes, mokausi atsiminti įvairius dalykus ir išreikšti mintis žodžiais. Tai man padeda plėtoti kalbos supratimą ir vaizduotę. ★Žaisdamas ir sprenddamas problemas, lavinu gebėjimą klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, reaguoti į tai, ką jie sako, ir suprasti, ką sako kiti vaikai, jei jie kalba kita kalba. ★Klausydamasis šiek tiek sudėtingesnių tekstų, mokausi geriau suprasti kalbą ir ką reiškia žinutės, pavyzdžiui, laiškai ar rašteliai. Stengiuosi susieti tekstą su paveikslėliais ir kontekstu, kad geriau suprasčiau. ★Naudoju gestus, kad išreikščiau savo emocijas ir poreikius. Tai man padeda bendrauti su kitais ir bendradarbiauti žaidimuose. ★Vis labiau domiuosi ženklais, simboliais ir rašytiniais ženklais. Kai suaugusieji skaito, aš klausausi ir stengiuosi suprasti, kaip veikia rašymas ir ką reiškia žodžiai.
Kalbinė raida <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir	Išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius. Klausinėja apie tai, ką išgirdo,	★Kalbu apie tai, ką jaučiu, matau ir girdžiu, nuolat mokausi naujų žodžių, kurie susiję su mano kasdieniu gyvenimu, aplinka, gamta, technika ir įvairiais objektais.

emocijas. <u>Esminis gebėjimas</u> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, išitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	★Dalyvauju mokytojo inicijuojamose veiklose, kurios padeda pažinti pasaulį. Stengiuosi užduoti klausimus, naudoti naujai išmoktas sąvokas ir vaizdingus žodžius. Kartais bandau paaiškinti savo mintis, vesti diskusijas, o žodinę raišką papildau gestais, judesiais, mimika, taip pat naudoju piešinius ar aplinkos objektus, kad būtų aiškiau. ★Įsitraukiu į mokytojo siūlomas veiklas, kuriose galiu piešti ir rašyti. Tai man labai patinka ir padeda geriau išreikšti savo mintis. ★Suprantu rašymo tikslus ir tyrinėju, kad įvairios kalbos turi skirtingas raides. Tai man padeda geriau suprasti, kaip veikia rašymas skirtingose kalbose. ★Domiuosi skirtingomis kalbomis ir pastebiu, kada kalbama kitaip. Stengiuosi suprasti, ką reiškia jų žodžiai ir ką žmonės nori pasakyti.
Skaitmeninis sumanumas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminis gebėjimas</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Igyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas skaitmenines priemones, skirtingus turinio tipus. Sukurtu turiniu dalinasi su kitais. Pradeda suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	★Esu smalsus – man įdomu, ką siūlo mokytojas, ir smagu bendrauti su vaikais, kurie kalba skirtingai. Klausydamasis jų kalbos ir tarmių, sužinau naujų žodžių, ir tai man sukelia gerų emocijų. ★Kartais mokytojas parodo, kaip suprasti kalbą ir kitais pojūčiais. Pavyzdžiui, žiūriu į vaizdus, liečiu įvairius daiktus, uostau kvapus, o kartais net ragauju kažką, kad geriau suprasčiau, ką jis nori pasakyti. ★Kai rašau, pradžioje žiūriu į raides kompiuteryje, tada bandau jas parašyti ranka. Mokausi jas rašyti tiek su kompiuteriu, tiek ranka.
Meninė raiška <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <u>Esminis gebėjimas</u>	Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Turi išankstinį kūrybinį	★Žaidžiu vaidmenų žaidimus, kur imuosi įvairių vaidmenų, kuriuose anksčiau nesu buvęs. Tai man suteikia galimybę patirti naujų dalykų ir sužinoti daugybę naujų

Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti, įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	žodžių, kurie tikrai nebuvo mano kasdienybėje. Kiekvienas žaidimas man padeda sužinoti kažką daugiau apie pasaulį už mano aplinkos ribų. ★Kartais mes žaidžiame kasdienes gyvenimo siužetus, o kartais įsivaizduojame, kad esame fantastiniuose pasauliuose, pilnuose nuotykių. Tai padeda man geriau suprasti, kaip žmonės kalba ir kaip galima naudoti žodžius įvairiose situacijose. ★Tyrinėju kalbą, keičiant balso stiprumą, tempą ir intonaciją, ir žaidžiu su garsais ir žodžiais. Kartais sukuriu naujus žodžius ar net sukuriu savo kalbą! Tai labai smagu, nes galiu išbandyti įvairius būdus kalbėti ir išreikšti save.
<u>Aplinkos pažinimas</u> <u>Vertybinė nuostata</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminis gebėjimas</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11e9de9e7e0fd363afc	★Dalyvauju kūrybinėse veiklose su kitais vaikais, kurie kalba kitomis kalbomis. Bendraudami su svečiais, mes galime sužinoti daug įdomių dalykų. Mes klausomės skaitomų istorijų, skaitome knygutes dviem ar keliomis kalbomis, žiūrime filmukus, kurie padeda mums suprasti kitas kalbas. ★Dalyvauju įvairiuose žaidimuose ir veiklose, kur galiu piešti, rašyti ir vaizduoti savo jausmus, patirtis ir norus. Rašau laiškus, žinutes tėvams, mokytojams ar draugams. Kartais rašau laiškėlius.

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogas atlieka pagrindinį vaidmenį ugdymo(si) srityje „Aš kalbų pasaulyje“, nes jis kuria stimuliuojančią ir vaikams pritaiktą aplinką, skatina jų aktyvų dalyvavimą ir padeda ugdyti kalbinius gebėjimus. Kūrybiškai formuodamas aplinką, pedagogas inicijuoja įvairias ugdymosi veiklas, tokias kaip kalbos kampeliai, eksperimentinės laboratorijos ar žaidimų erdvės, kuriose vaikai gali tyrinėti ir atrasti kalbos pasaulį. Skatinant įsitraukimą, naudojamos žaidybinės situacijos ir kalbiniai žaidimai, tokie kaip lėlių teatro pasirodymai ar vaidmenų žaidimai, kurie pažadina vaikų smalsumą ir emocinį įsitraukimą.

Dialogiškas ugdymo procesas grindžiamas aktyviu vaikų dalyvavimu pokalbiuose, diskusijose ir problemų sprendimo veiklose. Pedagogas užduoda atvirus klausimus, skatindamas vaikus reikšti savo mintis, argumentuoti ir diskutuoti. Patirtinis mokymasis vyksta situacijose, kuriose vaikai gali praktiškai taikyti įgytas žinias ir gebėjimus, pavyzdžiui, vykdydami projektines veiklas ar atlikdami gamtos tyrimus.

Naudojant žaidimų pedagogiką, kalbiniai įgūdžiai lavinami per interaktyvius žaidimus, kurie taip pat ugdo vaikų socialinius gebėjimus ir kūrybiškumą. Vizualinės ir sensorinės priemonės, tokios kaip paveikslėlių knygos ar vaizdo medžiaga, padeda gilinti kalbos supratimą ir skatinti raišką. Individualizuotas požiūris leidžia pedagogui pritaikyti veiklas pagal kiekvieno vaiko poreikius ir gebėjimus, užtikrinant jų įsitraukimą ir motyvaciją.

Refleksija ir grįžtamasis ryšys padeda vaikams įvertinti savo pažangą ir skatina tolesnį mokymąsi. Pedagogas reguliariai skatina vaikus apmąstyti savo patirtis ir pasiekimus, taip stiprindamas jų savimone ir mokymosi motyvaciją. Taikydamas šias strategijas, pedagogas sukuria įtraukią aplinką, kurioje vaikai gali ugdyti kalbinius gebėjimus, plėsti žinias, lavinti kritinį mąstymą ir kūrybiškumą.

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“ Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Aplinkos pažinimas <u>Vertybinių nuostatų</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminis gebėjimas</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius.	Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Žaisdamas ir tyrinėdamas pastebiu, kad mano aplinkoje esantys daiktai yra skirtingi. Jie gali būti įvairių formų, dydžių, spalvų ir tekstūrų. Suprantu, kad daiktai pagaminti iš skirtingų medžiagų – minkšti, kieti, lengvi ir t.t. ★Planuoju savo dieną, klijuoju paveikslėlius su numatytais įvykiais, o kai padedu gaminti maistą, atrenku reikiamus ingredientus.
Matematinis mąstymas <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <u>Esminis gebėjimas</u> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kieki,	Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas. Paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas. Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio). „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Tyrinėju daiktų pasaulį visais savo jutomis – matau jų spalvas ir formas, girdžiu garsus, užuodžiu kvapus, jaučiu skonį ir lytėdamas atrandu jų savybes. ★Žaisdamas natūraliai pastebiu, kiek daiktų yra aplink mane – galiu atskirti, ar jų yra daugiau ar mažiau, ir dažnai suprantu. Kartais su pagalba suprantu skaičių seką ir kieki.

formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	
Skaitmeninis sumanumas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminis gebėjimas</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių. <u>„Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“</u> – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Žaidžiu su įgarsinimo lentele – galiu įrašyti savo balsą ir vėliau jo klausytis, o taip pat atpažinti paveikslėlius ir susieti juos su garsais. ★Smalsiai apžiūriu visus įdomius išmaniuosius daiktus grupėje, edukacinėse erdvėse – žaidžiu su robotukais, rašikliais ir kitais smagiais žaislais.
Kalbų supratimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. <u>Esminis gebėjimas</u> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Trumpam susikaupia klausydamas, supranta ir reaguoja veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolių paveikslėlių, ženklų prasmę. Skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių. <u>„Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“</u> – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Klausausi, kai kalba kiti, skiriu ten savo dėmesį Girdėdamas dainas ir eilėraščius jaučiu ritmą ir toną. ★Matau, ką žmonės nori pasakyti kūno judesiais, veido išraiškomis ar rankų ženklais. ★Kai žiūriu į knygelę, žinau, kur paveikslėlis, o kur parašyta. Žiūrint į paveikslėlį, galiu pasakyti, ką jis primena – daiktai ar žmonės, kuriuos matau aplink. ★Klausantis istorijų, stengiuosi jas suprasti ir kartoju žodžius ar vaidinu.
Tyrinėjimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminis gebėjimas</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką,	Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu,	★Matuoju ir lyginu daiktus – bandau suprasti, kuris yra aukštesnis, platesnis, sunkesnis ir t.t. ★Stebiu, kaip daiktai keičiasi, kai juos pasuku, apverčiu ar pastumi. Atrandu, kad kai kurie daiktai lengvai rieda, o kiti lieka

įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	vietoje, kai kurios figūros gali tilpti viena į kitą, o kitos ne.
Problemų sprendimas <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <u>Esminis gebėjimas</u> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsveria ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai.	Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taisyklę, tobulina sprendimą. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Pradedu suprasti priežasties ir pasekmės ryšį – kai paspaudžiu mygtuką, mano žaislas pradeda judėti. Jau žinau, kas įvyks, dar prieš tai atsitinkant. ★Spėlioju kuriame inde telpa daugiau vandens, o tada patikrinu savo spėjimą, perpilant vandenį iš vieno indo į kitą. ★Pastebiu, kad kai kurie daiktai yra ilgi, o kiti trumpi, vieni aukšti, o kiti žemi – kai apie tai pasakoju, suaugusieji padeda man surasti tinkamus žodžius.
Mokėjimas mokytis <u>Vertybinių nuostatų</u> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <u>Esminis gebėjimas</u> Pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, ištraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Trumpam ištraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Rūšiuoju daiktus pagal formą, spalvą ir kitas savybes. Man patinka atrasti, kurie daiktai yra panašūs ir juos sudėti į grupes. ★Žaisdamas ir bandydamas įvairius dalykus tiek viduje, tiek lauke, vis daugiau suprantu, kaip juda daiktai ir kur jie yra. Kai mokytojas su manimi kalba, mokausi duoti nurodymus apie daiktų judėjimą ir vietą, taip pat sekti kitų nurodymus.

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Aplinkos pažinimas <u>Vertybinių nuostatų</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminis gebėjimas</u> Pažįsta jam suprantamus	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos	★Apžiūrinėju daiktus iš visų pusių, juos, uostau ir bandau atpažinti pagal spalvą, tekstūrą, formą ir kvapą. Kartais ieškau daikto pagal tai, kaip jis apibūdinamas žodžiais. ★Stebiu daiktus aplinkui ir

socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamos žaidimuose ir kitose veiklose.	panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	stengiuosi suprasti, ką su jais daryti – kokius reikia apeiti, kokius pakelti ir pernešti, o kai kurių geriau net liesti.. ★Pajuntu skirtumus tarp tekstūrų ir, pavyzdžiui, vaisiuose randu sėklas. ★Tyrinėdamas gamtą, pastebiu, kaip gyvosios ir negyvosios gamtos dalys yra susijusios, ir bandau suprasti, kas ir kaip vyksta gamtoje. ★Kartais, eidamas į mokyklą ar važiuodamas kur nors, stebiu, kaip daiktai seka vienas kitą: pirma kelio ženklas, paskui šviesoforas, tada perėja. Tai padeda suprasti, kaip viskas yra susiję.
Matematinis mąstymas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <u>Esminis gebėjimas</u> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudoja grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti. Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Kai matau daug daiktų, galiu tiksliai suskaičiuoti kiek jų yra. Pasakau kai jų yra daugiau už 5 ir kiek dar trūksta iki 10. ★Moku sudėti ir atimti skaičius iki 7. ★Sprendžiant užduotis skaičiuoju, žymiu ir vaizduoju duomenis, naudojuosi lentelėmis ar paveikslėliais. ★Galiu palyginti du ar tris panašius dydžius ir pasakyti, kuris yra didesnis ar mažesnis. Moku paaiškinti kur yra daiktai – vienas šalia kito, viršuje, apačioje, iš dešinės ir t.t.
Skaitmeninis sumanumas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminis gebėjimas</u> Gebu pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas skaitmenines priemones, skirtingus turinio tipus. Sukurtu turiniu dalinasi su kitais. Pradedu suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Tyrinėju gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, naudodamas įvairias priemones. Kartais aš skaitau knygas, žiūriu informacinius tekstus ar stebiu tikslingai parinktus vaizdo įrašus, kad sužinočiau daugiau apie gamtos objektus. Man taip pat įdomu, kaip žmogus kuria daiktus. Suprantu, kad mokslo ir technologijų pažanga leidžia tobulinti žmogaus sukurtus daiktus ir juos keisti.

	9e7e0fd363afc	★Žaisdamas ir tyrinėdamas aplinką, naudoju išmaniuosius daiktus – žaislus, robotukus, išmaniuosius rašiklius, telefonus, išmaniąsias grindis ir kt. Bandau suprasti, kaip jie veikia, ir išbandau juos pats. ★Padedant suaugusiems sužinau, kaip saugiai ir atsakingai naudoti skaitmenines priemones, virtualų bendravimą ir kaip geriausiai taikyti šias taisykles. ★Žaisdamas ir konstruodamas, bandau sudėlioti veiksmų sekas, kurias atlieka skaitmeniniai objektai, kaip robotukai ar valdikliai. Tai padeda man suprasti, kaip robotai veikia ir kaip komandos gali pakeisti jų veiksmus.
Kalbų supratimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklaudyti ir suprasti kitą. <u>Esminis gebėjimas</u> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles. Domisi įvairiais rašytiniais tekštais, supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Klausausi, ką kalba mano draugai ir kartais pasiklausau savo kalbos įrašus. ★Suprantu, kai kas nors juokauja, erzina. Atpažįstu dažnai girdimus pasakymus, pavyzdžiui patarles, juokingas frazes. Žinau keletą kitos kalbos žodžių, kuria kalba mano draugai ar šeima. ★Žinau, kad rašymas turi taisykles. Skaitau įvairius tekstus, klausausi, kai man skaito. Mėginu numatyti kas istorijoje nuvyks toliau.
Tyrinėjimas <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminis gebėjimas</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto,	Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja augimo procesus. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	★Nori sužinoti, kaip daiktai veikia ir kaip jie tarpusavyje susiję. Tyrinėju kuo vieni daiktai skiriasi nuo kitų. Taip pat galiu palyginti daiktus. ★Kartais žaidžiu su įvairiais objektais ir atrandu, kaip jie elgiasi, ypač kai kalbama apie tamprumą – pavyzdžiui, kaip guma tempiasi arba kaip spyruoklės grįžta į savo pradinę formą.

patyrė.	„Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Pagalvoju ką pamačiau, sužinojau ir supratau, pagal tai sugalvoju naujų klausimų, kartais siūlau idėjas, ką dar galėtume iširti.
Problemų sprendimas <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <u>Esminis gebėjimas</u> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Sprendžiu problemas, kurias pateikia mokytojas. Tai padeda man geriau suprasti, kaip naudoti savo įgūdžius įvairiose situacijose. ★Bandau išspręsti problemą naudodamas tai, ką žinau ir esu patyręs. Galvoju kaip dar galima spręsti ir kitu būdu. ★Stebiu kas nutinka kai parenku vieną ar kitą sprendimą, pasikalbu apie tai su kitais. Stengiuosi suprasti kokios buvo pasekmės ir ką galėčiau daryti kitaip kitą kartą.
Mokėjimas mokytis <u>Vertybinė nuostata</u> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <u>Esminis gebėjimas</u> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Įsitraukiu į naują veiklą, net jeigu ji yra sunkesnė. Pasakau ką jau moku ir ką dar norėčiau sužinoti ar išmokti. ★Prieš pradėdamas veiklą, sugalvoju ką ir kaip turėčiau atlikti, kokių priemonių man reikės. ★Pasakoju kitiems kaip man sekėsi atlikti užduotį, ką veikiau, kaip mokiausi, ir ką dar norėčiau išmokti ar išbandyti.

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogo vaidmuo ugdymo procese yra kurti tokius kontekstus, kurie skatintų vaikų natūralų smalsumą. Mokytojai skatina vaikų domėjimąsi aplinka ir įvairiais reiškiniiais, naudodami įvairias metodikas, tokius kaip stebėjimas, eksperimentavimas, skaitmeninės technologijos ir kūrybinė veikla. Jie taip pat užtikrina, kad ugdymo veiklose būtų tinkamai subalansuotas tiek savarankiškas žaidimas, tiek struktūruota veikla pagal nustatytas taisykles. Mokytojo uždavinys – palaikyti vaikų pastangas aiškinti savo veiksmus, rasti pagrindimus ir lanksčiai pritaikyti įgytą patirtį naujose situacijose. Taikomos ugdymo strategijos ir metodai apima personalizuotą, savarankišką, dialoginį, judrų, tyrinėjantį, kūrybinį ir reflektuojantį požiūrį. Tokios veiklos skatina vaikus patirti ir suvokti aplinką per įvairius pojūčius, gilinti savo žinias ir tobulinti gebėjimus.

Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“

Ugdymo turinys 1,5-3 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Estetinis suvokimas <u>Vertybinių nuostatų</u> Domisi, gėrįsi, grožįsi gamtine ir kultūrine aplinka. <u>Esminis gebėjimas</u> Susipažįsta su įvairiais gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškiniais, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąsambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Klausausi įvairios muzikos – tai man padeda formuoti savo estetinį pojūtį ir suprasti, kas man patinka. ★Taip pat stebiu aplinką ir jos objektus, kurie traukia mano dėmesį. Kai matau kažką gražaus, dažnai stebiu ir reaguoju į tai. ★Lavinu jautrumą matomam pasauliui. Stebiu ir liečiu įvairius daiktus ir objektus, žiūrėti juos iš skirtingų perspektyvų. ★Pasakoju ką manau apie savo ar kito atliktą darbą, įvardinu kas patiko, o kas ne. Džiaugiuosi ir rodau savo meno kūrinius.
Meninė raiška <u>Vertybinių nuostatų</u> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <u>Esminis gebėjimas</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis.	Žaisdamas tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvokojus“. Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Intuityviai domiuosi aplinka ir garsais, bandau suprasti, kaip garsai susiję su tuo, ką aš girdžiu ir kaip pats kalbu ar šnekučiuojuosi. ★Taip pat bandau vis geriau atskirti ritmus ir melodijas. Kartais stengiuosi imituoti įvairius garsus ir išmokyti ritmus, taip įgaunu pradmenis, kaip kalbėti muzikos kalba. ★Žaidžiu su draugais muzikinius žaidimus, aš ir mano draugai geriau susitelkiame, įsitraukiame į muziką ir dar labiau susidomime ja. ★Kai judu palankioje erdvėje, pradedu suvokti laiką – galiu jausti, kaip greitai ar lėtai turiu judėti, suprantu judėjimo tempą ir jaučiu ritmą. Kartais tiesiog šoku pagal ritmą, nes tai jaučiu instinktyviai, ir tai man labai patinka.

Gebėjimas žaisti <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <u>Esminis gebėjimas</u> Individuales ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Žaidžiant pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★ Išmoku pasirinkti, kur ir kaip noriu žaisti, arba kartais net susikuriu savo žaidimo erdvę. ★ Moku žaisti dviese arba vienas paprastą vaidmenų žaidimą. Kai susitariame kas kuo bus. Stengiuosi laikytis veikėjo ir žaidimo taisyklių.
Kūrybiškumas <u>Vertybinių nuostatų</u> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <u>Esminis gebėjimas</u> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais	Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais. Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★ Judu natūraliai ir džiaugsmingai, nes mano judesiai yra spontaniški, jie nėra griežtai sugalvoti ar suplanuoti pagal veikėją. Judėdamas išreiškiu mintis ir emocijas. ★ Stebiu kaip kuria kita, o susidomėjus parodau norą kartu kurti.
Tyrinėjimas <u>Vertybinių nuostatų</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminis gebėjimas</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusiųjų ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★ Spontaniškai judu ir bendrauju su aplinka, ir taip pradedu pažinti savo kūno galimybes. Suprantu, kaip galiu judėti ir ką mano kūnas gali padaryti – šokti, bėgti, šliaužti ar suktis. ★ Kai geriau valdau savo kūno judesius, pradedu daugiau judėti erdvėje. Žaisdamas su įvairiais objektais ir daiktais, drąsiai tyrinėju viską aplinkui. ★ – Liečiu, judinu, braukau per kitus daiktus, spaudžiu, tepioju dažais ir pirštukais. Pastebiu, kaip palieku pėdsaką, liniją arba dėmę. ★ Pagal kito judesius ar kalbą, kartu žaidžiu ir dalyvauju veikloje, rodau kitiems kaip sekasi.
Emocijų suvokimas ir raiška <u>Vertybinių nuostatų</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.	Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška,	★ Suprantu ką jaučiu ir turiu savo būdų tai rodyti. Pasakau kai kurių emocijų pavadinimus. ★ Pastebiu kai kas nors aiškiai

<u>Esminis gebėjimas</u> Atpažįsta, atliepia, savo ir kitų emocijas ar jausmus, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	rodo savo jausmus ir skirtingai į tai reaguojau – kartais noriu paguosti, o kartais pasitraukiu.
--	---	--

Ugdymo turinys 4-6 metų vaikams

Pasiekimų sritis	Pasiekimai	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
<u>Estetinis suvokimas</u> <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <u>Esminis gebėjimas</u> Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą pasakydamas vieną kitą argumentą. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Nebijau bandyti naujų dalykų kai kuriu – eksperimentuoju, keičiu taisykles. ★Žinau, kad paveikslas, šokis ar muzika gali kažką papasakoti, turi savo istoriją. Kartais tai man sukelia jausmus. ★Pasakau, ką manau, apie savo ir kito kūrybą, paminiu kodėl taip manau.
<u>Meninė raiška</u> <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <u>Esminis gebėjimas</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti – įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Kuriu naudojant įdomesnes dailės priemones ir technikas. Kartais piešiu ir kompiuteriu ar naudoju skaitmenines programėles. ★Prieš pradėdamas kurti, sugalvoju ką noriu padaryti ir stengiuosi tai įgyvendinti. Dažniausiai pats pasirenku kokių priemonių ar technikų man reikės. ★Savo muzikinius kūrinius kartais užrašau ženklais ar kompiuteryje esančia programa. Kuriu įvairius garsus, fonus ir ritmus. ★Šoku bandau parodyti skirtingas emocijas, nuotaikas ar kitų veikėjų judesius.
<u>Gebėjimas žaisti</u>	Mokytojo paskatintas nesunkiai	★Su mokytojos, paskatinimu

<u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <u>Esminis gebėjimas</u> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus. Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Žaidžiant laikosi susikurtų žaidimo taisyklių. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	prisijungiu prie bendro žaidimo – su kitais kuriame žaidimų pasaulį ir istorijas. Žaisdamas pasakoju plačiau, vartoju daug žodžių, o kartais net žaidžiu vien kalbėdamas – vaizduotėje. ★Prieš pradedant žaisti ir baigus, susitvarkau žaidimo vietą. ★Kuriu ilgus ir įdomius pasakojimus žaidimams. ★Galiu keistis vaidmenimis, stebiu ką daro kiti ir stengiuosi, kad visi sutartume. Visada laikausi žaidimo taisyklių.
<u>Kūrybiškumas</u> <u>Vertybinė nuostata</u> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <u>Esminis gebėjimas</u> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato. Dalinsi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Fantazuoju, užduodu klausimus apie kūrybą ir noriu viską išbandyti: skirtingas priemones, būdus, naujas meno sritis. Ką pamačiau pas kitus darbuose, tai panaudoju ir aš. ★Prieš kurdamas pagalvoju, ką noriu padaryti ir kokių priemonių man reikės. ★Kai ką nors sukuriu, noriai parodau tai kitiems, papasakoju kaip kūriau, kas man buvo įdomu. Galiu pasakyti kam skirtas mano kūrinys.
<u>Tyrinėjimas</u> <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminis gebėjimas</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja augimo procesus. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti. „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Nori sužinoti kokie yra daiktai, gyvūnai, augalai. Kai lyginu daiktus ar gyvūnus dalykus, atkreipiu dėmesį į jų spalvą, formą, dydį ir kitas savybes. Moku juos suskirstyti į grupes, kai turi kažką to pačio. ★Kai noriu tirti, išrenku, kokių įrankių ar medžiagų man reikia. Po tyrinėjimo galvoju, ką sužinojau ir pagal tai sugalvoju klausimų. Mąstau, ką dar galėčiau ištirti ar išbandyti.

	9e7e0fd363afc	
Emocijų suvokimas ir raiška <u>Vertybinė nuostata</u> Domisi savo ir kitų emocijomis, jausmais. <u>Esminis gebėjimas</u> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Atpažįsta ir apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Atpažįsta ir gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradedą kalbėtis apie jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau. "Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo" – https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/be8a5a304add11ee9de9e7e0fd363afc	★Galiu atpažinti ir pasakyti ką jaučiu – linksmas, liūdnas ar nustebeš. Mėginu paaikškinti, kodėl taip jaučiuosi ir kas tai sukėlė. ★Žinau, kad emocijas galima parodyti ne tik žodžiais, bet ir veidu, balsu, ar kūno judesiu. Suprantu kaip jaučiasi kiti – matau iš jų veido išraiškos, balso ar kūno kalbos. ★Pradedu kalbėti apie jausmus su kitais ir galvoju. Kaip tinkamai juos parodyti bei ką galima padaryti, kad visi jaustųsi geriau.

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogas skatina vaikų smalsumą, suteikdamas galimybes spontaniškai tyrinėti, eksperimentuoti ir atrasti kūrybines medžiagas bei priemones pagal asmeninį pasirinkimą. Jis atidžiai stebi vaikų pastangas ir autentišką meninę raišką, teigiamai reaguoja į jų kūrybinį procesą, padeda tęsti ir įgyvendinti idėjas. Jautrus, palaikantis ir susidomėjęs išreiškiantis grįžtamasis ryšys padeda vaikams gilinti meninės raiškos suvokimą, vertinti savo ir kitų kūrybą bei atrasti mėgstamiausias meninės išraiškos sritis ir formas. Be to, pedagogas skatina vaikų žaislingumą, simbolinį mąstymą ir socialinį bendravimą, stiprindamas jų improvizacinius gebėjimus ir gebėjimą įsitraukti į įvairias žaidimo formas.

Ugdymo(si) kontekstai kuriami taip, kad skatintų vaikų kūrybiškumą, saviraišką ir tyrinėjimo džiaugsmą. Tam pasitelkiamos tiek mokyklos vidaus ir lauko erdvės, tiek vietos už jos ribų, tokios kaip parkai, muziejai ar kiti kultūriniai bei gamtiniai objektai. Svarbiausias tikslas – užtikrinti vaikų emocinį ir fizinį saugumą, sudarant sąlygas jų iniciatyvoms, ilgalaikiam susidomėjimui ir gilesniam supratimui.

Dėmesys skiriamas vaikų savarankiškumui ir iniciatyvai, kurią palaiko estetiškai patraukli, veiklai atvira aplinka. Vaikai gali laisvai rinktis veiklas, priemones, darbo erdves ir laiką, dirbti savarankiškai arba bendradarbiauti su kitais. Tokia aplinka skatina kūrybiškumą, vaizduotę, improvizacinius gebėjimus bei socialinius įgūdžius. Be to, ugdymo(si) kontekstai kuriami taip, kad skatintų vaikų saviraišką, suteikdami jiems galimybę išbandyti įvairias veiklos formas ir pristatyti savo kūrybą skirtingais būdais.

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĖSTINUMAS

Kaip stebime ir vertiname vaikų pažangą?

Mokykloje kiekvienas vaikas – unikalus, todėl ir jo mokymosi kelias yra individualus. Mums svarbu ne tik tai, **ką** vaikas moka, bet ir **kaip** jis mokosi, kas jį įkvepia, kokios pagalbos jam reikia, kur slypi jo stiprybės.

Vaiko stebėjimas ir vertinimas yra nenutrūkstantis, nuolatinis procesas, kuris vyksta kasdien – žaidimų, kūrybos, tyrinėjimų, pokalbių metu. Stebime ne tik pasiekimus, bet ir pastangas, augimą, įveiktus sunkumus bei džiaugsmą, kurį vaikas patiria mokydamasis.

Kodėl vertiname?

- Kad **geriau pažintume vaiką** – jo tempą, mokymosi būdą, emocinius ir pažintinius poreikius.
- Kad galėtume **laiku padėti** – pasiūlyti tinkamą iššūkį, skatinti augimą, prireikus suteikti pagalbą.
- Kad **numatytume tolesnį žingsnį** – kaip sudominti, padrašinti, palaikyti.
- Kad galėtume **reflektuoti ir savo darbą** – ar mūsų veiksmai padeda vaikui augti?

Kaip fiksuojame vaikų pažangą?

Kiekvienas vaikas turi **savo individualių pasiekimų aplanką** – tai tarsi jo augimo istorija.

Čia kaupiami:

- kūrybiniai darbai (piešiniai, koliažai, lipdiniai);
- vaikų mintys, pasakojimai, dialogai;
- nuotraukos, vaizdo medžiaga;
- pedagogų refleksijos, tėvų pastebėjimai.

Taip pat vaiko pasiekimai fiksuojami **el. dienyne „Mūsų darželis“** – čia mokytojai trumpais komentarais pažymi pasiekimų sritį, žingsnį, pažangą ir siūlomus tolesnius žingsnius.

Vertinimas vyksta:

- **nuolat – kiekvieną dieną**, kasdieniame ugdymo procese;
- **mokslo metų pradžioje** (ne anksčiau kaip po 40 lankymo dienų);
- **mokslo metų pabaigoje**, jei vaikas lanko bent 50 % laiko;
- kai **vaikas pereina į kitą grupę**, pradeda lankyti darželį ar išeina;
- **bet kada**, kai pastebima reikšminga pažanga ar poreikis.

Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių ar išskirtinių gebėjimų, pasiekimai vertinami **bendradarbiaujant su švietimo pagalbos specialistais**.

Grįžtamas ryšys ir vaikų įsivertinimas

Mokytojai nuolat teikia vaikams **pozityvų, padrašinantį grįžtamąjį ryšį**, kuris padeda vaikui suprasti, ką jis moka, kuo gali didžiuotis, kur dar auga. Vaikai skatinami reflektuoti ir įsivertinti savo veiklą – pasidžiaugti sėkme, suprasti patirtus sunkumus, aptarti, ką pavyko nuveikti, ir auginti motyvaciją mokytis toliau.

Tėvų įtrauktis

Vaikų pažanga aptariama su tėvais:

- individualių susitikimų metu;
- pasiekimų krevių pristatymuose (rudens ir pavasario laikotarpiais);
- esant poreikiui ar pastebėjus pokyčius.

Siekiame, kad šeima būtų **aktyvi ugdymosi partnerė**, žinotų, kuo gyvena vaikas, kokius žingsnius žengia, kuo džiaugiasi ir kur jam reikalinga pagalba.

Tęstinumas: nuo ikimokyklinio iki priešmokyklinio ugdymo

Sklandus vaiko perėjimas iš ikimokyklinio į priešmokyklinį ugdymą – vienas iš mūsų prioritetų. Siekiame, kad pokytis vaikui būtų **natūralus, saugus ir sklandus**.

Tęstinumą užtikriname:

- vieninga **ugdymo filosofija ir metodais** abiejų etapų metu;
- aiškia **pasiekimų sričių ir kompetencijų dermė** – tai padeda vaikui nesutrikti, o tęsti tai, ką jau moka;
- **bendru pedagogų ir specialistų darbu**;
- vaikų aplankų ir pasiekimų informacijos perdavimu;
- šeimų įtraukimu ir nuosekliu bendradarbiavimu.

Mokykloje tikime, kad **vaiko pažanga – tai kasdienė kelionė, kurioje svarbus ne tik rezultatas, bet ir išgyventas džiaugsmas, atradimai, pastangos ir patirtis**. Stebėdami, klausydami ir palaikydami vaiką kiekviename žingsnyje, kuriame sąlygas augti laisvai, prasmingai ir saugiai.